

Náboženská výchova/Náboženstvo

Katolícka cirkev

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti, spôsobilosti a zručnosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispieva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

1. Charakteristika predmetu

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojím preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

2. Ciele predmetu

- získať povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehĺbiť si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získať vedomosti o dôležitom poslaní Panny Márie v dejinách spásy,
- naučiť sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získať vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,

- nadobudnúť orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientovať sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,
- uplatniť vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- objaviť potrebu modlitby a sviatostného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získať poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnúť vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získať spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatniť v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať jeho poslanstvo vo svojom okolí.

3. Vzdelávací štandard

Boh hovorí človeku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ orientovať sa v pojmoch: Biblia, Sväté písmo, Starý zákon, Nový zákon, ✓ vymenovať základné delenie SZ a NZ, ✓ vymenovať evanjeliá, ✓ hľadať podľa súradníc daný text vo Svätom Písme, ✓ reprodukovať tri výroky Ježiša Krista, ✓ opísať najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda, ✓ vysvetliť prínos misie sv. Cyrila a Metoda pre Slovensko,	Sväté písmo – posvätná kniha Byzantská misia na území Veľkej Moravy Žiaci vierozvestov – sv. Gorazd a sv. Bystrík

Dialóg Boha a človeka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ rozlíšiť formy modlitby, ✓ prerozprávať časti biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna, ✓ charakterizovať stručne jednotlivé prosby modlitby Otče náš, ✓ zdôvodniť potrebu modlitby pre svoj život, ✓ vymenovať tri vlastnosti (charakteristiky) dobrej modlitby,	modlitba ako dialóg modlitba ako prosba, nárek, chvála, vďaka tanec, spev, slávenie, mlčanie ako modlitba miesto a čas modlitby v živote človeka

Náš dialóg s Bohom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vysvetliť úlohu a zmysel symbolov, ✓ vymenovať základné časti liturgického roka, ✓ priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu, ✓ uviesť päť prikázaných sviatkov, ✓ u r č i ť základné časti chrámu, ✓ vymenovať päť liturgických úkonov a predmetov,	komunikácia prostredníctvom symbolu náboženské symboly potreba slávenia v živote človeka liturgický rok miesto slávenia – posvätné miesta

Obeta Božieho ľudu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ opísať prostredníctvom príkladu zo života zmysel obety, ✓ uviesť príklady obety druhých ľudí, ✓ vysvetliť jednoduchým spôsobom sprítomnenie Ježišovej obety pri sv. omši a potrebu sa jej zúčastniť, ✓ nájsť analógiu medzi baránkom v SZ a Božím baránkom v NZ, ✓ rozlíšiť časti sv. omše, charakterizovať symbolický význam obetných darov chleba a vína pri sv. omši,	obeta, obetavosť, jej zmysel v živote človeka náboženský význam slova obeta židovský a kresťanský obetný kult obeta Ježiša Krista sv. omša osobná obeta

Dialóg cez službu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vymenovať formy pomoci Cirkvi ✓ vymenovať troch svätcov, ktorí zasvätili svoj život pomoci iným, ✓ porovnať možnosti angažovanosti chlapcov a dievčat v službe rodine a spoločenstvu, ✓ oceniť službu rodičov pre rodinu, ✓ poukázať na úlohu kňaza ako Božieho služobníka, ✓ vysvetliť potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a zasväteného života z pohľadu služby.	Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva v Cirkvi, kláštorná starostlivosť o chudobných a chorých) starostlivosť o chudobných a chorých v súčasnej farnosti (charita, paliatívna starostlivosť) služba chorým, služba ľudskej rodine a služba Cirkvi a spoločnosti sviatosti služby spoločenstvu (sviatosť manželstva a kňazstva)

Pravda ako hodnota

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ vysvetliť príbeh o Jakubovi a Ezauovi (vzhľadom na klamstvo), ✓ rozlíšiť v konkrétnej situácii pravdu od klamstva, ✓ posúdiť pravdu v masmédiách na základe novinových článkov, ✓ sformulovať zásady pre správne fungovanie medziľudských vzťahov,	potreba pravdy Jakub a Ezau, sila slova – šírenie informácií (pravda v etike, v médiách, zachovanie tajomstva, posudzovanie, česťnosť, ohováranie, osočovanie) 8. Božie prikázanie

Hľadanie pravdy o svete

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ charakterizovať inšpiráciu a pravdivosť Svätého písma, ✓ porovnať biblický príbeh o stvorení sveta s vedeckým pohľadom a starovekými mýtmi, ✓ zhodnotiť potrebu hľadania pravdy v súvislosti so stvorením sveta,	cesty hľadania pravdy v dávnej minulosti mýtický obraz sveta vedecké hľadanie pravdy stvorenia sveta – biblický príbeh stvorenia

Hľadanie pravdy o sebe

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vysvetliť biblický príbeh o stvorení človeka, ✓ vysvetliť hodnotu človeka stvoreného na Boží obraz a potrebu úcty, ✓ vyjadriť pravdy vyplývajúce z biblického príbehu o páde človeka, ✓ diskutovať o dôsledkoch prvého hriechu, hriechu a slabosti človeka v dnešnej dobe, ✓ vnímať svoje vlastné hranice, ✓ vysvetliť pojem svedomie (mravný zákon),	pôvod človeka biblický obraz stvorenia človeka (Boží obraz, hodnota každej ľudskej osoby) pád človeka (prvotný hriech, hriech) hranice človeka (svedomie, pocit viny, mravný zákon) sviatosť zmierenia – kresťanská nádej

Ohlasovatelia pravdy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vysvetliť význam ohlasovania pravdy, ✓ opísať povolanie proroka Ezechiela a Izaiáša ako ohlasovateľov pravdy, ✓ vysvetliť výrok Ježiša: „Vaše áno, nech je áno a vaše nie, nech je nie“ (Mt 5, 37), ✓ vyjadriť potrebu prítomnosti Ducha Svätého pri ohlasovaní pravdy (sviatosť birmovania), ✓ opísať poslanie sv. Petra, sv. Štefana, sv. Pavla, ✓ uviesť príklad ohlasovateľov v dnešnej dobe,	proroci Ezechiel, Izaiáš Ježiš Kristus – učiteľ pravdy, ohlasovanie pravdy v podobenstvách apoštoli, ohlasovatelia pravdy (sv. Peter, sv. Štefan, sv. Pavol)

Konať v pravde

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vysvetliť význam „Zlatého pravidla“ (Mt 7,12), ✓ oceniť prínos Ježišovho príkazu lásky, ✓ porovnať ho s podobnými pravidlami v iných náboženstvách, ✓ sformulovať príklady skutkov telesného i duchovného milosrdenstva, ✓ posúdiť na konkrétnych situáciách postoj spoločnosti k pravde, láske a spravodlivosti, ✓ vysvetliť pojem sociálneho hriechu.	zodpovednosť za druhých z pohľadu prirodzenej morálky („zlaté pravidlo“) Ježišov príkaz lásky (morálky) skutky lásky (skutky telesného a duchovného milosrdenstva) spravodlivosť a pravda v spoločnosti sociálny hriech

Sloboda človeka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ opísať exodus Hebrejov z otroctva v Egypte, ✓ porovnať na konkrétnej životnej situácii život v slobode a v otroctve hriechu, ✓ posúdiť potrebu Božieho zákona a jeho vplyv na slobodu človeka, ✓ opísať pojem slobody a jej zneužitie, ✓ uviesť príklady závislostí a ich nebezpečenstvá, ✓ rozlíšiť rôzne spôsoby chápania slobody človeka v zmysle Desatora,	chápanie slobody a povolanie k nej Exodus – cesta k slobode hranice slobody – Desatoro práva človeka otroctvo človeka (druhy závislostí ako prejav hriechu)

Sloboda a rozhodnutie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ posúdiť niektoré biblické príbehy o slobodnej voľbe človeka a jej dôsledky, ✓ poukázať na dopad rozhodnutí človeka na jeho osobný život, život spoločnosti i na večný život, ✓ uviesť príklady, ktoré ilustrujú heteronómnu a autonómnu morálku, ✓ oceniť pravidlá v osobnom i spoločenskom živote,	slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby a jej pravidlá) sloboda a zodpovednosť princípy rozhodovania (autonómna a heteronómna morálka)

Boh oslobodzuje človeka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ opísať vinu a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky, ✓ sformulovať biblický pohľad na vinu a odpustenie, ✓ uviesť príklady odpustenia v rodine a škole, ✓ vysvetliť sviatosť pokánia a zmierenia a spôsob jej prijímania, ✓ uviesť príklady sviatostných i mimo sviatostných foriem pokánia,	вина a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky kresťanský pohľad na vinu a odpustenie chápanie viny v iných kultúrach a náboženstvách Kristus oslobodzuje (formy pokánia – sviatostné a mimo sviatostné)

Rešpektovanie vierovyznaní

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ rozlíšiť medzi náboženstvom a sektou, ✓ vysvetliť pôvod kresťanstva ako zjaveného náboženstva, ✓ rozpoznať rozdielne a spoločné prvky jednotlivých svetových náboženstiev, ✓ opísať svetové náboženstvá a ich prínos pre život v spoločnosti, ✓ zhodnotiť prínos kresťanstva,	rozdielne cesty hľadania Boha – hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus náboženstvo, sekta kresťanstvo – zjavené náboženstvo putovanie po ceste predkov - kresťanské korene

Láska ako princíp slobody

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vyjadriť dôležitosť príslušnosti k Cirkvi, ✓ zdôvodniť dôležitosť autority v spoločnosti i Cirkvi, ✓ vysvetliť, kto patrí do hierarchie Cirkvi, ✓ rozpoznať hranice osobnej slobody, ✓ uviesť diecézy Katolíckej cirkvi na Slovensku, ✓ interpretovať blahoslavenstvá.	sloboda a vzťah k autoritám (hierarchia, anarchia, nezávislosť) láska ako cesta k slobode - blahoslavenstvá hierarchia Cirkvi (autorita – služba) sloboda a prosociálne správanie (angažovanosť v rodine, v Cirkvi)

Kto som?

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ vysvetliť pojmy: sebaúcta, sebaaprijatie, pocit menejcennosti, ✓ uviesť biblické súvislosti na túto tému, ✓ vymenovať vlastné talenty a dary a poukázať na zodpovednosť za ich využívanie, ✓ sformulovať modlitbu vďaka za prijaté dary,	sebapoznanie a sebaúcta (jedinečnosť, objavenie svojej veľkosti) zodpovednosť za prijaté dary a talenty sebaaprijatie, komplexy menejcennosti

Kto je človek?

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ poukázať na dôstojnosť človeka vo svetle viery a Svätého písma, ✓ opísať vnímanie muža a ženy v rôznych kultúrach a porovnať ho s kresťanským učením, ✓ oceniť napĺňanie sociálnych rolí muža a ženy z pohľadu kresťanského ideálu vyjadreného v Desatore,	byť človekom dôstojnosť človeka stvoreného na Boží obraz človek ako muž a žena (dôstojnosť muža a ženy) rozdiely medzi mužom a ženou pre vzájomné dopĺňanie sa

L'udskosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ diskutovať o príčinách a zmysle ľudského utrpenia, ✓ uviesť príklady o neľudskom konaní človeka, ✓ skúmať možnosti objavenia Boha ukrytého v biede sveta, ✓ poukázať na význam prijatia sviatosti pomazania chorých, ✓ posúdiť nebezpečenstvo náboženského fundamentalizmu, intolerancie a odsudzovania, ✓ naplánovať si pomoc núdzny,	odvrátená tvár ľudskosti (konflikty, zneužívanie a zločiny proti ľudskosti) človek sa pýta „prečo“ (hľadanie odpovedí na otázku utrpenia v Starom zákone) ľudskosť (búranie predsudkov, tolerancia, Ježišov postoj k ľuďom na okraji spoločnosti) zmysel utrpenia (Boh ukrytý v biede sveta) objavenie ľudskosti (vykúpenie – pozdvihnutie človeka)

Dôstojnosť a výkon človeka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vymenovať dôsledky posudzovania hodnoty človeka na základe iba jeho výkonu, ✓ porovnať Ježišov zákon lásky so sociálnymi zákonmi modernej spoločnosti, ✓ diskutovať o zachovávaní a nerešpektovaní 7. a 10. Božieho ✓ prikázania, ✓ oceniť pozitívne vzory z dejín Cirkvi, ktoré vynikali milosrdenstvom, ✓ poukázať na význam prijatia sviatosti pomazania chorých,	„mať“, alebo „byť“ hodnota ľudskej práce a dôstojnosť človeka, Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva, základné princípy sociálnej náuky Cirkvi) utrpenie – sviatosť pomazania chorých

Kultúra života

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ zdôvodniť hodnotu každého človeka od počatia až po prirodzenú smrť, ✓ podporiť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru, ✓ poukázať na význam 5. Božieho prikázania pre celú spoločnosť, ✓ diskutovať o dôležitosti spoločného dobra a solidarity.	kultúra – rozvoj človeka a ľudskej spoločnosti hodnoty kultúry života a kultúry smrti ľudskosť – kresťanský postoj ku kultúre života

Zodpovednosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ vysvetliť etymológiu pojmu „zodpovednosť“, ✓ dať do súvislosti podobenstvo o talentoch s pojmom zodpovednosť, ✓ formulovať dôvody osobnej zodpovednosti za svoj život,	zodpovednosť život – pozvanie k zodpovednosti (podobenstvo o talentoch)

Zodpovednosť za seba

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ konfrontovať sa s potrebou životných vzorov, ✓ analyzovať kriticky mediálne ponuky, ✓ analyzovať pozitívne a negatívne vzory a ich vplyv na svoj život, ✓ vnímať seba prijatie a sebaocenenie ako podmienku osobnostného rozvoja, ✓ oceniť ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru, ✓ diskutovať o súčasných kresťanských vzoroch,	osobnostný rozvoj (sebaocenenie a prijatie) potreba životných vzorov korekcia mediálnych vzorov (imitovanie vzorov) výzva k hľadaniu a odhaľovaniu životného zmyslu Ježiš ako vzor (Ježiš ako človek, Ježiš ako Boží Syn) ponuka kresťanských vzorov (Jn1,35-39)

Zodpovednosť za svoju vieru

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vysvetliť dôvody svojho kresťanského presvedčenia, ✓ vyjadriť význam religiozity človeka ako prejavu po Bohu a zmysle života, ✓ reprodukovať Vyznanie viery, ✓ charakterizovať sekty a ich nebezpečenstvá, ✓ vysvetliť pojmy: dogma, Učiteľský úrad cirkvi a ich význam, ✓ zdôvodniť potrebu novej reči Cirkvi v súčasnej spoločnosti,	prečo veriť (dôvody pre vieru, dôvody pre neveru) poverčivosť – nesprávna forma religiozity nebezpečenstvo siekt a ich aktuálna ponuka vyznanie viery - rozhodnutie pre vieru reč Cirkvi – metaforická reč dogm nová reč Cirkvi – Druhý vatikánsky koncil kresťanská zrelosť (sviatostný život)

Zodpovednosť za budovanie vzťahov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ objasniť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu, ✓ charakterizovať priateľskú, manželskú, rodičovskú lásku a lásku k Bohu, ✓ rozlíšiť rôzne formy spolužitia dvoch ľudí v súčasnosti, ✓ uznávať kresťanské manželstvo ako spoločenstvo lásky pochádzajúce od Boha, ✓ zdôvodniť jednoduchým spôsobom nerozlučnosť manželstva, ✓ vymenovať základné riziká vyplývajúce zo zneužitia a nepochopenia lásky, ✓ vyjadriť niekoľko základných zásad slušnej komunikácie v rodine aj mimo nej, ✓ vyjadriť v modelových situáciách alternatívy efektívneho riešenia rodinných konfliktov, ✓ obhájiť potrebu zdravej rodiny pre zrelosť človeka a pre odovzdávanie viery,	túžba po presiahnutí seba (ontologická potreba lásky človeka k človeku a človeka k Bohu) priateľstvo a láska vzťah muž a žena ideál rodiny a pseudorodina medzigeneračné vzťahy

Zodpovednosť človeka za svet, v ktorom žije

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ zdôvodniť dôležitosť ekologického myslenia v celospoločenskom kontexte, ✓ aplikovať kresťanské hodnoty na ekologické myslenie, ✓ zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a vo verejnom živote, ✓ vysvetliť historické dôvody rozdelenia kresťanov, ✓ akceptovať nevyhnutnosť úcty a tolerancie voči ľuďom iného vierovyznania, ✓ charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku, ✓ vysvetliť pojem ekumenizmus.	ekológia a zodpovednosť (globálne problémy) angažovanosť kresťana v spoločnosti úloha Cirkvi v spoločnosti kresťanskej denominácie na Slovensku ekumenizmus

4. Hodnotenie predmetu.

Pri hodnotení výsledkov práce žiakov v tomto predmete budeme postupovať podľa §55 zákona č.245/2008 Z. z. Školský zákon v platnom znení. Hodnotenie bude realizované na základe kritérií vid'. Vnútný systém kontroly a hodnotenia žiakov v ŠkVP strana 26.